

УДК 37.091.12

DOI 10.18372/2786-823.1.18156

Ярема Олена Петрівна

викладач-методист

КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж

імені Маркіяна Шашкевича»

м. Броди, Україна

yarema.olena7@gmail.com

Волошина Олена Сергіївна

викладач-методист,

КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж

імені Маркіяна Шашкевича»,

м. Броди, Україна

olenavoloshyna12@gmail.com

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК АКТУАЛЬНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

***Анотація.** У статті досліджується актуальна проблема формування професійної компетентності майбутніх вчителів англійської мови в початковій школі на основі змішаного підходу. Стаття аналізує різні підходи та поняття «змішане навчання» та визначає переваги та недоліки використання змішаного підходу для навчання англійської мови. Автори надають висновки щодо ефективного використання цього методу у формуванні компетентності майбутніх вчителів англійської мови та розвитку інноваційних підходів до навчання в сучасній освітній практиці.*

***Ключові слова:** змішане навчання, змішаний підхід до навчання, професійна компетентність.*

Annotation. *The article discusses the important issue of developing the professional competence of future English teachers in primary schools by utilizing a mixed approach. The article examines the concept of «blended learning», analyzes various approaches, and highlights the advantages and disadvantages of using a blended approach for teaching English. The authors conclude that this method is effective in developing the competence of future English teachers and promoting innovative teaching practices in modern education.*

Key words: *blended learning, blended learning approach, professional competence.*

Вступ. У сучасних умовах національного ринку праці, вимоги до підготовки конкурентоспроможних фахівців стають все більш жорсткими. Особливо це стосується вчителів англійської мови початкової школи НУШ, які повинні бути висококваліфікованими та здатними розв'язувати професійні проблеми в реальних ситуаціях професійної педагогічної діяльності. Це створює передумови для застосування нових підходів до формування професійної компетентності вчителя англійської мови у початковій школі НУШ. Крім того, необхідність раціональної організації навчально-виховного процесу стимулює використання інноваційних методів, засобів та форм навчання.

Таким чином, **мета статті** – визначити переваги та недоліки змішаного навчання для розвитку професійної компетентності майбутніх вчителів англійської мови.

Виклад основного матеріалу. У час пандемії, природніх катаклізмів, війни в Україні – в освітньому процесі провідне місце займає гібридна методика навчання, що включає в себе поєднання аудиторних занять та онлайн-навчання для більш ефективного засвоєння матеріалу іноземних мов. Застосування змішаного навчання дає вчителям безмежні можливості в процесі навчання своїх студентів. Навчання з використанням гібридної методики «blended learning» базується на інтеграції технологій, які використовуються не

тільки для дозвілля, але й для навчання, що підкреслює актуальність цієї теми. Особливістю такого навчання є поєднання традиційних технологій з інноваційними технологіями електронного, дистанційного та мобільного навчання.

I. Воротникова у своїй роботі звертає увагу на важливості змішаного навчання у розвитку професійної компетентності вчителя. «Цифрові технології вже є в кожному аспекті життя, і зростання доступності великих наборів даних для тих, хто навчається, має більше зосереджуватися на концептуальному розумінні та досягненні грамотності даних і менше на вивченні окремого набору інструментів чи процедур. Сьогодні більшість процедур щодо аналізу даних обробляється за допомогою програмного забезпечення. Користувач же має зосередитися на плануванні, прогнозуванні, інтерпретації даних для побудови моделей і прийнятті рішення. Штучний інтелект підтримує взаємодію з контентом, а мережеві платформи — взаємодію з іншими людьми. Нові навчальні середовища об'єднують ці дві форми взаємодії. Вони мають потенціал сприяти навчанню, яке ґрунтується на внутрішніх цінностях кожної людини у мережевому суспільстві» [2, с. 34].

Один із перспективних підходів до оптимальної організації навчального процесу та формування професійної компетентності вчителя англійської мови початкових називається «blended learning» або «змішане навчання», в основі якого лежить інтеграція технологій навчання. «Blended learning» – це інноваційний підхід до навчання, який поєднує в собі традиційні методи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Цей підхід дозволяє створити гнучке та індивідуалізоване навчання, що сприяє формуванню професійної компетентності вчителя.

У процесі використання «blended learning» вчителі можуть поєднувати традиційні методи з використанням різноманітних технологій, таких як відеоуроки, онлайн-курси, віртуальні лабораторії та інші. Це дозволяє створити більш ефективне навчання, зокрема шляхом забезпечення більшої взаємодії між

вчителем та здобувачами освіти, індивідуалізації навчання, а також забезпечення доступності та гнучкості навчання.

Крім того, «blended learning» сприяє розвитку навичок цифрової грамотності у вчителів та здобувачів освіти, що є дуже важливим у сучасному світі. Вчителі, які використовують «blended learning», можуть також стати більш інноваційними та творчими у своїй роботі, що дозволяє їм краще відповідати на виклики сучасної освіти та підвищувати якість своєї роботи.

«Широкий спектр чинників, що впливають на характер та інтенсивність процесів цифровізації в суспільстві, визначають і різні шляхи їх розвитку. Одним з них є розширення освітнього простору. Сучасні цифрові технології (онлайн-навчання, BigData, мережні практики, штучний інтелект, телемедицина, чат-боти та ін.) суттєво змінили його структуру. Віртуалізація освіти сприяє практичній реалізації одного зі смислів поняття «digital» - дискретності, «розірваності». Освіта вже не є обмеженою стінами університетів, коледжів і шкіл, межами регіонів і навіть держав...» [3, с. 45].

Переваги застосування змішаного підходу у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя англійської мови у початкових класах є цілком очевидними:

- Ефективність та продуктивність процесу навчання забезпечуються широким спектром інструментів та ресурсів, які дозволяють залучати студентів до активної навчальної діяльності.

- Гнучкість навчання, що дозволяє студентам вибирати зручний для них час та темп вивчення матеріалу, а також адаптувати процес навчання до їхніх індивідуальних потреб та особливостей.

- Інноваційність змішаного підходу, підтримує постійні зміни та розвиток навчального процесу, що дозволяє бути в курсі останніх тенденцій та методик викладання.

- Зняття дистанційних та часових обмежень дає можливість студентам взяти участь у навчанні незалежно від їхнього місцезнаходження та розпорядку дня.

- Різноманітність форм, методів, засобів, режимів, прийомів навчання сприяє більш глибокому та всебічному засвоєнню навчального матеріалу.

- Легкість в організації повторення вивченого матеріалу допомагає зміцнити знання та уміння студентів через систематичне повторення.

- Висока мотивація студентів виникає через можливість активної участі та впливу на процес навчання.

- Реальна професійна активність студентів досягається за рахунок практичного застосування отриманих знань та вмінь.

- Інтерактивність забезпечує активний діалог між викладачами та студентами, що сприяє більш якісному засвоєнню матеріалу.

- Самоконтроль, взаємоконтроль і контроль успішності студентів з боку викладача сприяють відслідковуванню прогресу та вдосконаленню процесу навчання.

- Самоосвіта і саморозвиток стимулюються завдяки доступу до різноманітних ресурсів та можливості вивчати додаткові матеріали.

Таким чином, змішаний підхід у формуванні професійної компетентності вчителя англійської мови у початкових класах демонструє великий потенціал та переваги, що сприяють якісному та ефективному навчанню.

Однак, разом із багатьма перевагами ця стратегія також має свої недоліки, які варто враховувати:

- Наявність технічних бар'єрів. Змішане навчання передбачає активне використання технологій, і не всі студенти мають доступ до необхідного обладнання та інтернету. Це може створювати нерівності серед учасників процесу навчання і перешкоджати їхньому успішному засвоєнню матеріалу.

- Недостатня міжособистісна взаємодія. Змішане навчання може обмежувати можливість студентів взаємодіяти особисто з викладачами та однокурсниками. Можливість обговорення питань, обміну ідеями та взаємодії в класному середовищі може бути обмеженою у віртуальних класах.

- Втрата мотивації. Деякі студенти можуть втратити мотивацію до навчання через відсутність особистого контролю та нагляду вчителів. Особливо це може виникнути в умовах самостійного навчання на відстані.

- Перенавантаження інформацією. Змішане навчання може призвести до перенавантаження студентів інформацією, оскільки вони повинні керувати як традиційними, так і онлайн-ресурсами. Це може вплинути на якість їхнього навчання та засвоєння матеріалу.

- Потреба вдосконалення навичок саморегуляції. Змішане навчання вимагає від студентів високого рівня саморегуляції та самодисципліни, оскільки вони повинні самі керувати своїм навчанням. Не всі студенти мають відповідні навички.

- Необхідність розвитку ефективних оцінювальних інструментів. Для успішного застосування змішаного навчання потрібно розробляти нові методи оцінювання, які враховують особливості цієї стратегії та вимоги до оцінки студентів.

Не дивлячись на недоліки, змішане навчання залишається актуальною стратегією для розвитку професійної компетентності майбутніх вчителів англійської мови. Проте важливо бути свідомими цих недоліків та шукати способи їх подолання для ефективного впровадження цієї стратегії у навчальний процес [4, с. 338].

Також, використання «blended learning» може допомогти викладачам покращити організацію свого часу, що є особливо важливим у сучасних умовах, коли вони часто мають багато завдань і обмежений час для їх виконання. Завдяки гнучкості навчання у викладачів з'являється можливість працювати із здобувачами освіти не лише в аудиторії, а й в позанавчальний час, а також віддалено, що дозволяє забезпечити більш ефективну організацію навчального процесу.

Окрім цього, використання «blended learning» може допомогти викладачам забезпечити більш високу якість навчання, оскільки цей підхід дозволяє індивідуалізувати навчання для кожного здобувача освіти. Вони можуть

використовувати різні методики та інструменти для роботи із здобувачами освіти з різними рівнями знань та навичок, що дозволяє забезпечити більш ефективне та зрозуміле навчання для кожного.

В праці В.Ю. Бикова розглядаються переваги й недоліки змішаного навчання. «Проблеми, що пов'язані з поведінкою людини у віртуальній реальності, найближчим часом стануть актуальними і в Україні, оскільки віртуальна і доповнена реальність вже вийшли з сфери розваг і стають дедалі звичним атрибутом нашого життя. Освітяни мають знати, розуміти та ефективно використовувати відповідні знання, враховуючи «вартість» стрибка в ефективності навчання для здоров'я здобувача знань» [1, с. 18].

Загалом, «blended learning» є важливим інноваційним підходом у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя та дозволяє забезпечити більш ефективне та індивідуалізоване навчання, розвивати навички цифрової грамотності, покращувати організацію часу та забезпечувати більш високу якість навчання. Тому, використання «blended learning» може стати важливим чинником у підвищенні рівня професійної компетентності майбутнього вчителя та покращенні результатів навчання здобувачів освіти.

Висновки. Отже, «blended learning» є важливим інноваційним підходом у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя. Його використання дозволяє забезпечити більш ефективне та індивідуалізоване навчання, розвивати навички цифрової грамотності та стати більш інноваційними у своїй роботі.

Список використаних джерел

1. Биков В.Ю., Буров О.Ю. Цифрове навчальне середовище: нові технології та вимоги до здобувачів знань. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців, методологія, теорія, досвід, проблеми* : Збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2020. Вип. 55. С. 11 - 22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mitimpt_2020_55_4 (дата звернення 10.10.2023).

2. Воротникова І.П. Дистанційне та змішане навчання як засіб реалізації індивідуальної траєкторії професійного зростання педагога : монографія. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 256 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41018/1/I_Vorotnykova_Monograph_2022_IPO.pdf (дата звернення 11.09.2023).

3. Гуревич Р., Лазаренко Н., Жовнич Л. Цифровізація сучасної освіти: виклики, можливості, напрями, ризики. *Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2021 (Подолання викликів у період карантину, спричиненого COVID-19)* : зб.матеріалів всеукр.наук.-практ.семінару (Київ, 2 березня 2021 р.) / за заг.ред. О.В. Овчарук. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: 2021. С. 43-46. URL: <file:///E:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/298.pdf> (дата звернення 12.10.2023).

4. Pinchuk O., Burov O., Lytvynova S. Learning as a Systemic Activity // Karwowski W., Ahram T., Nazir S. (eds). *Advances in Human Factors in Training, Education, and Learning Sciences. AHFE 2019. Advances in Intelligent Systems and Computing*. Springer, Cham. 2019. Vol 963. Pp. 335 - 342. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-20135-7_33 (дата звернення 15.10.2023).